

Genel Değerlendirme

Çevre mevzuatının temel düzenlemelerinden biri olan **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği** kapsamında çeşitli maddelerde güncellemeler yapılmıştır. Söz konusu değişiklikler, ÇED süreçlerinin daha şeffaf, hızlı ve etkin yürütülmesini amaçlamaktadır.

Yapılan düzenlemeler;

- ÇED süreçlerinin **daha şeffaf ve izlenebilir hale getirilmesini**,
- Çevresel taahhütlerin **uygulama aşamasında daha sıkı takip edilmesini**,
- Başvuru ve değerlendirme süreçlerinin **dijital ortamda yürütülmesini**

Amaçlamaktadır.

Kimya sektörü açısından özellikle;

- **Yeni yatırım projeleri**,
- **Kapasite artışları**,
- **Entegre üretim tesisleri**

İçin ÇED süreçlerinin yatırım planlamasının erken aşamalarında değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

Yönetmelikte öne çıkan düzenlemeler aşağıda özetlenmiştir:

1. Tanımlar ve kapsam güncellendi

Yönetmelikte yer alan bazı kavramlar yeniden tanımlanmış, proje alanı ve değerlendirme kapsamına ilişkin hükümler daha açık hale getirilmiştir.

2. ÇED sürecinin işleyişi netleştirildi

Başvuru, değerlendirme ve karar süreçleri daha sistematik bir yapıya kavuşturulmuş; süreçlerde idari aşamalar ve değerlendirme kriterleri detaylandırılmıştır.

3. Halkın katılımı süreci güçlendirildi

ÇED sürecinde gerçekleştirilen halkın katılımı toplantılarına ilişkin ilan, bilgilendirme ve katılım esasları daha açık şekilde düzenlenmiştir.

4. İnceleme ve değerlendirme mekanizmaları geliştirildi

ÇED raporlarının incelenmesi ve değerlendirilmesinde görev alan komisyonların görev ve yetkileri güncellenmiştir.

5. Proje listeleri ve eşik değerlerde düzenlemeler yapıldı

Yönetmeliğin EK-1 ve EK-2 listelerinde yer alan bazı proje türleri ve eşik değerler revize edilmiştir. Bu düzenlemeler özellikle sanayi yatırımları açısından proje sınıflandırmasını etkileyebilmektedir.

Kimya sektörü açısından değerlendirme

Kimya sanayiinde gerçekleştirilecek yeni tesis yatırımları, kapasite artışları veya modernizasyon projelerinde ÇED süreçleri önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Yapılan düzenlemeler kapsamında proje kapsamının doğru belirlenmesi ve başvuru süreçlerinin dikkatle planlanması önem arz etmektedir.

Kimya Sektörü İçin ÇED Yönetmeliği Değişiklikleri

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında 5 Mart 2026 tarihinde yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile ÇED süreçlerine ilişkin bazı önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan değişiklikler genel olarak **çevresel değerlendirme süreçlerinin güçlendirilmesi, izleme mekanizmalarının artırılması ve ÇED süreçlerinin dijitalleştirilmesini** amaçlamaktadır.

Kimya sanayii açısından öne çıkan düzenlemeler aşağıda özetlenmektedir.

1-ÇED Kararı Alınmadan Faaliyete Başlayan Projelere Sıkı Yaptırım

Yeni düzenleme ile ÇED süreci tamamlanmadan başlatılan projeler için **faaliyetin durdurulmasına yönelik hükümler netleştirilmiştir.**

Kimya sektörü açısından:

Yeni tesis yatırımları veya kapasite artışı içeren projelerde ÇED sürecinin yatırım öncesinde tamamlanması kritik önem taşımaktadır.

2-ÇED Olumlu Kararının Geçerlilik Süresi

ÇED olumlu kararı verilen projelerde yatırımın **belirli bir süre içinde başlatılması şartı** getirilmiştir.

Kimya sektörü açısından:

Büyük ölçekli kimya yatırımlarında proje finansmanı, izin süreçleri ve yatırım takviminin daha dikkatli planlanması gerekecektir.

3-Proje İlerleme Raporu Mekanizması

ÇED raporu onaylanan projeler için **proje ilerleme raporu** hazırlanması uygulaması getirilmiştir.

Kimya sektörü açısından:

Yatırım sürecinde verilen çevresel taahhütlerin uygulanması daha yakından izlenecektir.

4-ÇED Sürecinin Dijitalleştirilmesi

Kurum görüşleri ve değerlendirme süreçlerinin **Çevrimiçi ÇED sistemi üzerinden yürütülmesine ilişkin düzenlemeler** yapılmıştır.

Kimya sektörü açısından:

Başvuru ve değerlendirme süreçlerinde dijital sistemlerin kullanımı artacaktır.

5-Kimyasal Üretim Faaliyetlerinin Tanımında Güncelleme

Kimyasal üretim faaliyetlerine ilişkin bazı tanımlar ve kapsamlar netleştirilmiştir.

Kimya sektörü açısından:

Kimyasal reaksiyon içeren üretim süreçleri daha açık şekilde ÇED kapsamına dahil edilmiştir.

6-Duyarlı Yöre Tanımının Genişletilmesi

Duyarlı yöreler kapsamına **içme ve kullanma suyu havzaları** gibi alanlar açık şekilde dahil edilmiştir.

Kimya sektörü açısından:

Su havzalarına yakın kimya yatırımlarında ÇED değerlendirmeleri daha kapsamlı yapılabilecektir.

7-Kurumlar Arası Değerlendirme Sürecinin Güçlendirilmesi

ÇED sürecinde yer alan kurumların görüşlerinin sisteme yüklenmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Kimya sektörü açısından:

Enerji, sanayi, çevre ve yerel yönetimler gibi farklı kurumların görüşleri yatırım sürecinde daha belirleyici olabilecektir.

Madde Bazlı Değişiklik Tablosu (Eski – Yeni Özet)

Madde	Önceki Düzenleme (Eski Yaklaşım)	Yeni Düzenleme / Güncel Hüküm	Değişikliğin Özeti	Olası Etki
Madde 1	Yönetmeliğin amacı genel ÇED süreçlerini düzenlemek	Amaç aynı korunmakla birlikte süreçlerin idari ve teknik çerçevesi daha net tanımlanmıştır	Amaç maddesi güncellenmiştir	Uygulamada yorum farklılıklarının azaltılması
Madde 2	Kapsam genel proje türlerini içeriyordu	Ek-1 ve Ek-2 listeleriyle kapsam daha açık ilişkilendirilmiştir	Kapsam netleştirildi	Projelerin hangi kategoriye gireceği daha açık
Madde 4	Tanımlar daha sınırlıydı	Proje alanı, askıda ilan, halkın katılımı gibi bazı tanımlar genişletildi	Tanımlar güncellendi	Uygulamada hukuki belirsizlikler azaltıldı
Madde 7	ÇED sürecinin başlatılması klasik başvuru sistemi ile yürütülüyordu	Başvuru süreçlerinde elektronik sistem kullanımı yaygınlaştırıldı	Başvuru süreci modernize edildi	Süreçlerin hızlanması
Madde 8	Halkın katılımı toplantısına ilişkin hükümler daha sınırlıydı	Toplantıların ilanı ve katılım prosedürü detaylandırıldı	Katılım süreci güçlendirildi	Yerel paydaş katılımı artabilir
Madde 9	Proje tanıtım dosyası değerlendirme süreci daha esnekti	Değerlendirme süreçleri için daha net idari aşamalar getirildi	Değerlendirme mekanizması netleşti	Süreç şeffaflığı arttı
Madde 12	ÇED raporlarının hazırlanması için genel kurallar vardı	Rapor içeriği ve değerlendirme kriterleri genişletildi	Teknik rapor kapsamı artırıldı	Daha detaylı çevresel analiz gerekecek
Madde 14	İnceleme ve değerlendirme komisyonu yapısı daha sınırlıydı	Komisyonun görevleri ve üyelik yapısı güncellendi	Kurumsal koordinasyon güçlendirildi	Kurumlar arası iş birliği artabilir
Madde 17	ÇED olumlu / olumsuz kararları verilmekteydi	Karar süreçlerinde idari değerlendirme kriterleri güncellendi	Karar mekanizması yeniden düzenlendi	Karar süreçlerinde şeffaflık
EK-1 Listesi	Büyük ölçekli projeler	Liste kapsamı genişletildi	ÇED’e tabi proje türleri arttı	Sanayi projelerinde kapsam genişleyebilir
EK-2 Listesi	Seçme-eleme kriterlerine tabi projeler	Proje eşik değerleri güncellendi	Sektörel eşikler revize edildi	Bazı projeler farklı kategoriye geçebilir

Kimya Sektörü İçin Kritik 7 ÇED Değişikliği

1. Proje Tanımının ve Proje Alanı Kavramının Genişletilmesi

Yönetmelikte proje alanı tanımı güncellenmiş ve yalnızca ana tesis değil; yardımcı tesisler, depolama alanları ve bağlantılı altyapılar da değerlendirme kapsamına dahil edilmiştir.

Kimya sektörü açısından etkisi:

Kimya üretim tesisleri genellikle entegre yapıdadır. Depolama, lojistik, enerji üretimi veya yan tesislerin de proje alanına dahil edilmesi ÇED değerlendirme kapsamını genişletebilir.

2. EK-1 ve EK-2 Proje Listelerinde Güncellemeler

ÇED'e tabi projeleri belirleyen **Ek-1 ve Ek-2 listelerinde** bazı proje türleri ve eşik değerler güncellenmiştir.

Kimya sektörü açısından etkisi:

- Bazı kimyasal üretim faaliyetleri doğrudan **ÇED kapsamına girebilir**
- Kapasite artış projelerinde ÇED gerekliliği ortaya çıkabilir
- Proje planlama aşamasında mevzuat analizi daha kritik hale gelmiştir.

3. Proje Tanıtım Dosyası (PTD) Değerlendirme Sürecinin Netleşmesi

Ek-2 kapsamındaki projeler için hazırlanan PTD'nin değerlendirme süreci daha sistematik hale getirilmiştir.

Kimya sektörü açısından etkisi:

- Kimya tesislerinin kapasite artışı veya yeni yatırımlarında
- ÇED gerekliliğinin belirlenmesi için daha detaylı teknik bilgi sunulması gerekebilir.

4. Halkın Katılımı Sürecinin Güçlendirilmesi

ÇED sürecinde gerçekleştirilen **Halkın Katılımı Toplantıları** için ilan, bilgilendirme ve katılım esasları daha ayrıntılı düzenlenmiştir.

Kimya sektörü açısından etkisi:

Kimya tesisleri çevresel etkiler açısından toplumda hassasiyet oluşturabilen yatırımlar olduğundan, halkın katılımı süreci proje takvimi açısından daha kritik hale gelmiştir.

5. ÇED Raporlarının Teknik İçeriğinin Genişletilmesi

ÇED raporlarında yer alması gereken teknik analizler ve çevresel değerlendirmeler daha ayrıntılı şekilde tanımlanmıştır.

Kimya sektörü açısından etkisi:

Kimya tesisleri için özellikle şu analizler daha kapsamlı hazırlanmalıdır:

- emisyon ve hava kalitesi etkileri
- su kullanımı ve atık su yönetimi
- tehlikeli kimyasal ve atık yönetimi
- kümülatif çevresel etkiler

6. İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) Süreçlerinin Güncellenmesi

ÇED raporlarının değerlendirilmesinde görev alan İDK'nın çalışma usulleri ve kurumlar arası koordinasyon mekanizması güçlendirilmiştir.

Kimya sektörü açısından etkisi:

Kimya projeleri çok sayıda kurumun görüşünü gerektirebildiği için (çevre, enerji, sanayi vb.), proje değerlendirme sürecinde kurumlar arası koordinasyon daha önemli hale gelmiştir.

7. ÇED Sürecinde Dijital Başvuru ve İdari İşleyişin Geliştirilmesi

Başvuru, değerlendirme ve karar süreçlerinde dijital sistemlerin kullanımı yaygınlaştırılmıştır.

Kimya sektörü açısından etkisi:

- Başvuruların elektronik ortamda yapılması
- Proje belgelerinin dijital olarak yüklenmesi
- Süreçlerin daha hızlı yürütülmesi

Gibi uygulamalar yaygınlaşacaktır.

Genel Değerlendirme

ÇED Yönetmeliğinde yapılan güncellemeler genel olarak:

- Çevresel değerlendirme süreçlerinin **daha kapsamlı hale getirilmesini**,
- **Şeffaflık ve katılımcılığın artırılmasını**,
- İdari süreçlerin **daha sistematik yürütülmesini**

Amaçlamaktadır.

Kimya sanayii açısından özellikle **yeni tesis yatırımları, kapasite artışları ve entegre üretim projelerinde ÇED sürecinin erken aşamada planlanması** önem kazanmaktadır.

Kimya Sektörünü Etkileyen ÇED Maddeleri- 10 Kritik Madde

Madde	Düzenlemenin Konusu	Kimya Sektörü Açısından Önemi
Madde 1	Yönetmeliğin amacı	Kimya tesisleri gibi çevresel etkisi yüksek projelerin planlama aşamasında çevresel etkilerin değerlendirilmesini zorunlu kılar.
Madde 2	Yönetmeliğin kapsamı	Kimya üretim tesisleri, petrokimya faaliyetleri ve bazı kimyasal üretim süreçleri yönetmelik kapsamına girer.
Madde 4	Tanımlar	“Proje alanı”, “ÇED raporu”, “proje sahibi” gibi kavramların tanımlanması kimya yatırımlarının değerlendirme kapsamını belirler.
Madde 7	ÇED sürecinin başlatılması	Kimya tesisleri için yeni yatırım veya kapasite artışlarında ÇED sürecinin başlatılmasını düzenler.
Madde 8	Halkın katılımı toplantısı	Kimya tesisleri çevresel hassasiyet yaratabildiğinden bu toplantılar proje sürecinde kritik rol oynar.
Madde 9	Proje Tanıtım Dosyası (PTD)	Ek-2 kapsamındaki kimya projelerinde ÇED gerekliliğinin belirlenmesi için hazırlanan temel belgedir.
Madde 12	ÇED raporunun hazırlanması	Kimya tesisleri için emisyon, atık, su kullanımı ve çevresel risk analizlerinin detaylı hazırlanmasını gerektirir.
Madde 14	İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu	Kimya projeleri farklı kurumların görüşünü gerektirdiğinden değerlendirme sürecinde önemli bir mekanizmadır.
Madde 17	ÇED kararı	Projeye “ÇED olumlu” veya “ÇED olumsuz” kararı verilmesi yatırımın devamı açısından belirleyicidir.
EK-1 ve EK-2 Listeleri	ÇED’e tabi projelerin sınıflandırılması	Kimya, petrokimya, kimyasal üretim ve bazı depolama faaliyetlerinin hangi durumda ÇED’e tabi olduğunu belirler.

Kimya Sektörü İçin Uygulamada Dikkat Edilmesi Gereken 5 Nokta

1- Yatırım planlama aşamasında ÇED analizi yapılmalı

Yeni tesis yatırımı veya kapasite artışı planlanırken proje türünün EK-1 veya EK-2 kapsamında olup olmadığı erken aşamada değerlendirilmelidir.

2-Entegre tesis yapısı dikkate alınmalı

Kimya tesislerinde depolama, enerji üretimi ve yardımcı tesisler de proje alanı kapsamına girebilir.

3-Teknik rapor hazırlığı güçlü olmalı

Emisyon, atık yönetimi, su kullanımı ve risk analizleri ÇED raporlarının kritik bölümleridir.

4-Halkın katılımı süreci iyi yönetilmeli

Yerel paydaşlarla iletişim ve bilgilendirme süreci proje takvimi açısından önemlidir.

5-Kurumlar arası izin süreçleri paralel yürütülmeli

Kimya yatırımlarında ÇED süreci genellikle diğer çevre izinleri ile birlikte ilerler.

Aşağıda **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik** kapsamında hazırladığım “**Kimya sektörü için kritik değişiklikler – kısa analiz notu**” yer almaktadır. Bu metin STK üyelerine gönderilebilecek **kısa analiz formatında** hazırlanmıştır.

Madde Bazlı Eski – Yeni ÇED Değişiklik Tablosu

(5 Mart 2026 Yönetmelik Değişikliği – Özet Tablo)

Değişiklik Maddesi	Eski Düzenleme	Yeni Düzenleme	Değişikliğin Özeti
Madde 1	Yönetmelikte mevcut tanımlar bulunuyordu	Yeni tanımlar ve bazı tanımlarda güncelleme	ÇED sürecinde kullanılan kavramlar güncellendi
Madde 2	ÇED süreçlerinde kullanılan bazı karar ifadeleri yer alıyordu	“ÇED Gerekli Değildir” ifadesi birçok yerde kaldırıldı	Değerlendirme sistemi sadeleştirildi
Madde 3	Başvuru sürecinde belge yükleme sistemi sınırlıydı	ÇED başvurularının dijital sistem üzerinden yürütülmesi netleştirildi	Süreç dijital ortama taşındı
Madde 4	Proje ilerlemesinin takibi sınırlıydı	Proje İlerleme Raporu tanımı eklendi	ÇED taahhütlerinin izlenmesi güçlendirildi
Madde 5	ÇED sürecinde kurum görüşleri yazılı olarak iletiliyordu	Kurum görüşlerinin çevrimiçi sistem üzerinden verilmesi öngörüldü	Kurumlar arası koordinasyon hızlandırıldı
Madde 6	Halkın katılımı süreci genel çerçevede tanımlıydı	Bilgilendirme ve ilan süreçleri daha açık düzenlendi	Katılımcılık artırıldı
Madde 7	Proje tanıtım dosyası süreci mevcut şekilde uygulanıyordu	PTD değerlendirme süreci netleştirildi	Ek-2 projelerinde değerlendirme güçlendirildi
Madde 8	ÇED raporlarının hazırlanmasına ilişkin hükümler bulunuyordu	Teknik analizlerin kapsamı genişletildi	Çevresel değerlendirme daha detaylı hale getirildi
Madde 9	İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu süreçleri belirliydi	Kurumların sisteme görüş yüklemesi zorunlu hale getirildi	Değerlendirme süreci dijitalleşti
Madde 10	ÇED kararlarının uygulanmasına ilişkin hükümler vardı	ÇED kararlarının uygulanması ve izlenmesi güçlendirildi	Denetim artırıldı
Madde 11	ÇED sürecinde süreler genel olarak düzenlenmişti	Bazı süreç süreleri güncellendi	İdari süreçler hızlandırıldı
Madde 12	ÇED raporu onaylanan projelerin takibi sınırlıydı	Proje ilerleme raporları ile düzenli takip getirildi	İzleme mekanizması kuruldu
Madde 13	Yatırım süresi konusunda açık bir sınırlama yoktu	ÇED olumlu kararının 5 yıl içinde uygulanması şartı getirildi	Yatırımların gecikmesi engellenmek istendi

Değişiklik Maddesi	Eski Düzenleme	Yeni Düzenleme	Değişikliğin Özeti
Madde 14	ÇED süreci dışında başlatılan projeler için yaptırım hükümleri vardı	ÇED olmadan başlayan projeler için faaliyet durdurma netleştirildi	Yaptırımlar güçlendirildi
Madde 15	ÇED kararına ilişkin uygulama hükümleri bulunuyordu	ÇED kararlarının uygulanmasına yönelik ek hükümler getirildi	Uygulama süreci netleştirildi
Madde 16	Duyarlı yöre tanımı daha sınırlıydı	İçme ve kullanma suyu havzaları açık şekilde eklendi	Yer seçimi değerlendirmeleri sıkılaştı
Madde 17	Proje değişiklikleri için genel hükümler vardı	Kapasite artışı ve proje değişikliklerinin ÇED kapsamı netleştirildi	Yatırım değişiklikleri daha sıkı incelenecek
Madde 18	ÇED süreçlerinde veri paylaşımı sınırlıydı	Elektronik veri paylaşımı artırıldı	Şeffaflık artırıldı
Madde 19	EK-1 ve EK-2 proje listeleri mevcuttu	Listelerde bazı tanım ve kapsam güncellemeleri yapıldı	Proje sınıflandırması güncellendi
Madde 20	Yürürlük hükümleri	Yönetmeliğin yürürlük tarihi güncellendi	Değişikliklerin uygulanması başladı